

9 söndagen efter Trefaldighet

Pastor Johannes Rydh

Predikan på distans, 1 aug 2021

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre, allsmäktige Gud! Vi tackar dig för att vi återigen får samlas kring ditt Ord, och ber att du låter din helige Ande skänka oss en rätt förståelse av det, så att vi blir styrkta i tron på din son, Jesus Kristus, vår frälsare. Amen.

Predikotext: Luk. 16:1–9

Vid den tiden framställde Jesus denna liknelse för sina lärjungar: "Det var en rik man som hade en förvaltare, och denne blev beskylld för att förskingra hans egendom. Då kallade han honom till sig och sade: Vad är det jag hör om dig? Lämna redovisning för din förvaltning. Du kan inte längre få vara förvaltare. Då tänkte förvaltaren: Vad skall jag göra när min herre tar ifrån mig förvaltningen? Gräva orkar jag inte och tigga skäms jag för. Jo, nu vet jag vad jag skall göra så att man tar emot mig i sina hem, när jag får avsked från min tjänst. Och han kallade till sig dem som stod i skuld hos hans herre, en efter en, och frågade den förste: Hur mycket är du skyldig min herre? Han svarade: Hundra fat olja. Förvaltaren sade till honom: Ta ditt skuldebrev och sätt dig genast ner och skriv femtio. Sedan frågade han en annan: Och du, hur mycket är du skyldig? Han svarade: Hundra tunnor vete. Då sade han till honom: Ta ditt skuldebrev och skriv åttio. Och hans herre berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt. Ty den här världens barn handlar klokare mot sitt släkte än ljusets barn.

Jag säger er: Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."

Inledning

Överskriften är idag "trohet och klokhet i Kristi tjänst". Det utläggs ofta så att de kristna ska visa samma klokhet, driftighet och uppfinningsrikedom som liknelsens orättfärdige förvaltare, som med sitt manipulerande av skuldebrev undgick en katastrof, med tillägget att det givetvis ska ske med hederlighet och för ett högre syfte. Kanske nya metoder för missionen eller ökat engagemang i församlingsarbetet.

Det går dock att tolka orden "trohet och klokhet i Kristi tjänst" på andra vis, nämligen som den Helige Andes trohet och klokhet, Anden som genom bättringens under för en förtappad syndare in i nådens tillstånd. "Trohet och klokhet" kan också betyda själva tron i den kristne. Det är i detta ljus som textens liknelse ska belysas.

Predikan sammanfattas sålunda:

1. Bättring kräver först insikt om synden.
2. Bättring ger tron på Jesus Kristus som frälsare.
3. Bättring för med sig goda gärningar.

1. Bättring kräver först insikt om synden

Ofta förstås nedskrivandet av gäldenärernas skulder som en fortsättning av förvaltarens förskingring, trots att Jesus aldrig klandrar honom för detta, utan istället ger beröm. Vi återkommer till detta senare i predikan.

När det gäller förvaltarens orättfärdighet bör vi istället fokusera på liknelsens inledande konstaterande: "*Denne blev beskylld för att förskingra hans egendom.*" Och: "*Vad är det jag hör om dig? Lämna redovisning för din förvaltning. Du kan inte längre få vara förvaltare.*" Här råder ingen tveksamhet. Detta är Lagens stränga fördömande, och samma dom förkunnas över varje syndare. När det gudomliga majestätets revisor granskar våra mänskliga gärningars bokslut uppdragas alla tänkbbara brister och felaktigheter.

Detta orsakar svår nöd och oro hos förvaltaren. Han vet inte vad han ska ta sig till. *Vad skall jag göra när min herre tar ifrån mig förvaltningen? Gräva orkar jag inte och tigga skäms jag för.* Det påminner

om folkets fråga på pingstdagen: *"Bröder, vad skall vi göra?"* (Apg. 2:37) På samma sätt är det för varje syndare som förstår allvaret i Guds dom. Lagen öppnar ögonen för synden, och krossar alla försök att på egen hand vinna frälsning. Paulus skriver: *Ty ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Genom lagen ges insikt om synd.* (Rom. 3:20) Det är först då som en människa är redo att ta emot evangelium. Förvaltarens enda utväg är att bli omvänd.

2. Bättring ger tron på Jesus Kristus som frälsare

När den helige Ande genom ord och sakrament kommer till en bedrövad själ och verkar bättring och omvändelse, öppnar sig en ny väg. En väg, som inte beror på gärningarna utan på Jesus Kristus. Som Petrus svarade på pingstdagen: *"Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna."* (Apg. 2:38)

Det öppnar för en lösning av förvaltarens bekymmer, så att han kan säga: *Jo, nu vet jag vad jag skall göra.* Den vägen är bättringens väg, omvändelsen till tro på Kristi försoningsverk och ställföreträdande laguppfyllelse. Jesus sade: *"Jag är vägen och sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig."* (Joh. 14:6) Det är den enda pålitliga vägen ut ur syndanödets elände. Istället för att förtyvla får en syndare bära fram sin nöd inför honom, bekänna alla synder och ta emot en fullständig och ovillkorlig förlåtelse. *"Kom, låt oss gå till rätta med varandra, säger Herren. Om era synder än är blodröda, skall de bli snövita."* (Jes. 1:18)

3. Bättring för med sig goda gärningar

Först den som mottagit nåden och omvänt sig till tron på Jesus, Guds Son, kan uppvisa sådan kärlek till nästan som Johannes Döparen uppmanade till: *"Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen."* (Luk. 3:8) Detta bibliska språkbruk om trädet och dess frukt är en utomordentligt förträfflig bild av sakens rätta natur. Först måste trädet bli friskt och gott – en omvänd människa – innan det kan bära god frukt – goda gärningar. Det går inte att ta en frukt, hur vacker den än må vara, och hänga upp den på en död trädgren, och inbilla sig att det ska väcka liv i trädet. Luther formulerade träffsäkert: *"Goda gärningar gör ingen till kristen, men en kristen gör goda gärningar."*

Alltså måste vi göra noga skillnad mellan rättfärdiggörelsen, som frälsar oss för Kristi skull, och helgelsen, som är trons följd.

Dessa goda frukter beskrivs idag av Jesus genom förvaltarens sätt att handla, när han efterskänker skulder som han har hand om. *"Och hans herre berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt."* Hur kan detta förklaras såsom en god gärning?

Det kan vara så att förvaltaren tidigare krävt mer än vad som varit rätt, och att han nu ger tillbaka. I så fall skulle han kunna liknas vid publikanen Saccus: *"Herre, hälften av det jag äger ger jag åt de fattiga, och om jag har bedragit någon, ger jag honom fyrdubbelt tillbaka."* (Luk. 19:8) Så talar bättringens frukt. En annan förklaring är att mellanskillnaden rättmätigen tillkommit honom såsom mellanhand, något som han nu frivilligt väljer att avstå ifrån. Det blotta faktum att den rike mannen, som ju representerar Gud själv, berömmar honom för agerandet tyder på att en sådan tolkning är trolig.

På samma sätt har ju Gud handlat mot varje syndare, i det att en obeskrivligt stor syndaskuld efterskänkts och syndaren frikännts från allt vad straff heter. Här låter Jesus frukten av det goda påvisa också det som inte omnämns direkt: förvaltarens uppriktiga omvändelse.

Jesus sammanfattar evangeliet i dess slutvers: *"Jag säger er: Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."* Denna vers har man i Svenska Kyrkans evangeliebok strukit från söndagens text, kanske i välmening för att den kan ge intryck av att frälsningen skulle kunna köpas för pengar. Ingen bibelvers bör dock förtigas, utan allt är skrivet för vår skull och har något att säga till oss. Innebörden är denna: Den som har pengar och andra ägodelar ska också dela med sig, och därigenom bevisa sin tro.

När vi utför goda gärningar skänker det oss visshet om att vi har Guds nåd och välsignelse. Det är tron som gör allt, men gärningarna som följer befäster tron så att vi och andra får bevittna den. Så skriver också aposteln St Johannes: *Vi vet att vi har gått över från döden till livet, ty vi älskar bröderna.* (1 Joh. 3:14) Detta tecken gäller såväl för den ohederliga förvaltaren som för varje kristen som tror på evangelium.

Amen.

Bön: Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.